

Legal update

Prosinec 2019

Weinhold Legal

Obsah

Aktuality v legislativě

Definice rodinného podniku a program podpory rodinných podniků

Nově publikovaná judikatura

Schválení překročení zástupčího oprávnění členem statutárního orgánu

Odpovědnost jednatele za škodu způsobenou druhým jednatelem zpronevěřením majetku společnosti

Aktuality v legislativě

Definice rodinného podniku a program podpory rodinných podniků

Vládou ČR bylo schváleno nařízení, které definuje rodinné podnikání, a díky takovému vymezení bude možné zavést určitou formu podpory rodinných podniků. Rodinným podnikem může být buď rodinná obchodní korporace, nebo rodinná živnost.

Rodinnou obchodní korporací je jednak obchodní korporace, ve které je nadpoloviční počet společníků tvořen členy jedné rodiny a alespoň jeden člen této rodiny je jejím statutárním orgánem, anebo ve které členové jedné rodiny přímo nebo nepřímo vykonávají většinu hlasovacích práv a alespoň jeden člen této rodiny je členem statutárního orgánu této obchodní korporace. Za rodinnou obchodní korporaci se považuje také obchodní korporace, ve které většinu hlasovacích práv vykonává ve prospěch jedné rodiny fundace nebo svěřenský správce svěřenského fondu, pokud je současně alespoň jeden člen této rodiny členem statutárního orgánu fundace, nebo svěřenský správce svěřenského fondu.

Rodinnou živností je pak podnikání, na kterém se svojí prací anebo majetkem podílejí nejméně dva členové jedné rodiny a nejméně jeden z členů této rodiny je držitelem živnostenského nebo jiného obdobného oprávnění nebo je oprávněn k podnikání z jiného důvodu.

Hlavní iniciativou v oblasti práva rodinných firem je vznik značky „Česká národní firma“. Oprávnění užívat tuto státem zaštiťovanou značku budou mít zpravidla společnosti, na jejichž vzniku a činnosti se značnou měrou podílí více členů jedné rodiny. Zásadní podmínkou pro udělení certifikátu bude i povinnost dodržovat tzv. etický kodex rodinného podnikání. Další požadavky pro udělení certifikátu nejsou v tuto chvíli postaveny najisto. Ministerstvo průmyslu a obchodu by však mělo vyvinout maximální úsilí o co nejméně administrativně náročný proces. Předpokládá se, že rodinné firmy budou moci začít užívat značku v první polovině příštího roku.

Nově publikovaná judikatura

Schválení překročení zástupčího oprávnění členem statutárního orgánu

(Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 4593/2017, ze dne 23. července 2019)

V tomto obchodněprávním sporu se Nejvyšší soud zabýval problematikou překročení zástupčího oprávnění členem statutárního orgánu a jeho následným dodatečným schválení (ratihabací). Žalobkyně (společnost s ručením omezeným) se na žalovaných domáhala zaplacení peněžité částky jako bezdůvodného obohacení, kterou od ní žalování přijali jako plnění ze smlouvy o smlouvě budoucí. Smlouvu za žalobkyni podepsal jen jeden jednatel, i když k jednání byli oprávnění pouze dva jednatele společně. Na tomto základě žalobkyně tvrdila, že smlouva nikdy nevznikla.

Soud prvního stupně žalobu zamítl a také odvolací soud se přiklonil k témuž rozhodnutí, když rozsudek potvrdil. Soudy na základě zjištění, kdo je za společnost oprávněn jednat, a skutečnosti, že žalobkyně plnila žalovaným dle smlouvy, uzavřely, že k bezdůvodnému obohacení na úkor žalobkyně nedošlo. Odvolací soud se přiklonil k závěru soudu prvního stupně, že lze v tomto případě aplikovat ustanovení zákona, kdy je zastoupený zavázán právním jednáním, pokud jej bez zbytečného odkladu schválí. Rozhodným faktem dle odvolacího soud bylo, že

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno investiční rozhodnutí.

Bankovní a finanční služby:

Pavel Jendrulek

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Dušan Kmoch, Dalibor Šimeček

Soudní / arbitrážní řízení:

Milan Polák, Ondřej Havránek, Zbyšek Kordač

Informační technologie a duševní vlastnictví:

Martin Lukáš, Jan Turek

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák

Insolvenční řízení a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač, Vladimír Petráček

Pracovní právo:

Ondřej Havránek, Anna Bartůňková

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

Legal update

Prosinec 2019

žalobkyně plnila dle smlouvy, čímž smlouvu konkludentně schválila a zhojila překročení zástupčího oprávnění jednatele. Navíc je insolvenčnímu soudu dána možnost, pokud na straně dlužníka existují důvody zvláštního zřetele hodné, i v takových případech povolit ojedinelé oddlužení.

Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí o dovolání judikoval, že na členy statutárního orgánu jako zástupce právnické osoby je třeba – v rozsahu, v němž zvláštní úprava orgánů právnických osob neurčuje odlišně – aplikovat všeobecná ustanovení upravující zastoupení. Členové statutárního orgánu mohou zastupovat právnickou osobu způsobem pouze v souladu se způsobem zastupování právnické osoby, který je určen zakladatelským právním jednáním a zapsán ve veřejném rejstříku.

K následnému schválení překročení zástupčího oprávnění Nejvyšší soud uvedl, že právnická osoba může jednání učiněné neoprávněným zástupcem dodatečně schválit. Projevit vůli být vázán jednáním učiněným neoprávněným zástupcem může za právnickou osobu zásadně každý, kdo by byl oprávněn tuto právnickou osobu zastoupit při dotčeném (schvalovaném) právním jednání.

Dobrá víra třetí osoby v zástupčí oprávnění jednajícího není podmínkou jeho schválení. Je však předpokladem pro případnou vázanost samotného neoprávněného zástupce (dodatečně neschváleným) právním jednáním. Je-li přitom ze způsobu zastupování právnické osoby členy statutárního orgánu zapsaného ve veřejném rejstříku právnických osob zřejmé, že právnickou osobu zastupují pouze dva nebo více členů statutárního orgánu společně, osoba, s níž je jednáno, zpravidla nebude (s ohledem na princip formální a materiální publicity veřejného rejstříku) v dobré víře o tom, že pouze jeden člen statutárního orgánu právnické osoby může takovou právnickou osobu zastoupit. Nedostatek dobré víry třetí osoby vede k tomu, že dodatečně neschválené právní jednání neváže ani zastoupenou právnickou osobu, ani neoprávněného zástupce.

Nejvyšší soud tyto závěry promítnul do projednávané věci a rozhodl o zrušení rozsudku odvolacího soudu. Odvolací soud zejména pochybil, když se nezabýval tím, zda-li dovolatelka byla při tvrzeném konkludentním jednání, spočívajícím v poukázání části ceny dle smlouvy, zastoupena osobou oprávněnou projevit za ni vůli dodatečně schválit smlouvu. Za daného stavu tak nebylo (zatím) možné uzavřít, že dovolatelka (společnost) projevila vůli být vázána uzavřenou smlouvou.

Přinejmenším předčasné (s ohledem na absenci posouzení, zda žalovaní byli v dobré víře v zástupčí oprávnění jednatele jednajícího

v rozporu se zápisem v obchodním rejstříku) byl pak i závěr odvolacího soudu, podle něhož by v případě absence dodatečného schválení byl smlouvou vázán sám jednatel.

Odpovědnost jednatele za škodu způsobenou druhým jednatelem zpronevřením majetku společnosti

(Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 27 Cdo 844/2018, ze dne 18. září 2019)

V uvedeném usnesení se Nejvyšší soud zabýval odpovědností jednatele, pokud dostatečně nekontroluje druhého jednatele, který zpronevěří majetek společnosti. Žalovaný byl povinen podle rozhodnutí soudů nižších stupňů spolu s druhým jednatelem (M.K.) zaplatit žalobci (insolvenčnímu správci dlužníka) společně a nerozdílně peněžité prostředky, které jednatel M.K. zpronevěřil.

V projednávané věci soudy shledaly, že dovolatel (jednatel) porušil své povinnosti při výkonu funkce jednatele, neboť řízení společnosti zcela přenechal řediteli M. K., který se později stal druhým jednatelem (ačkoliv neměli rozdělenou působnost), a tím, že nenastavil žádné kontrolní mechanismy a neprováděl žádnou kontrolu toho, jak je společnost spravována a řízena, umožnil M. K., aby vybíral z účtu společnosti peněžní prostředky a tyto používal pro svoji potřebu. Nejvyšší soud je ve shodě se závěry soudů obou stupňů, podle nichž uvedené jednání odporuje požadavku péče řádného hospodáře.

Nejvyšší soud dále uvádí, že, pokud jednatel svoji funkci zastává toliko formálně, tj. ve skutečnosti funkci nevykonává a plnění povinností statutárního orgánu bez dalšího přenechává druhému jednatelem, popř. zaměstnancům společnosti, a ani nekontroluje, jak je společnost řízena a jak jsou její záležitosti spravovány, nelze zpravidla uzavřít jinak než, že nejedná s péčí řádného hospodáře.

Pro posouzení věci je pak bez právního významu dovolatelem zdůrazňovaná skutečnost, že to byl právě on, kdo nakonec odhalil trestnou činnost páchanou M. K. a podal trestní oznámení. Stejně tak není relevantní námitka, že dovolatel vedení účetnictví nerozuměl a proto zajistil kvalifikované „pracovníky“. K prevenci zpronevěry, popř. k jejímu včasnému odhalení nebyla nutná znalost účetnictví, nýbrž alespoň minimální zájem o správu a řízení společnosti ze strany dovolatele.

© 2019 Weinhold Legal

Pevně věříme, že shledáváte Legal Update užitečným zdrojem informací. Váš názor na tento bulletin, zejména jeho obsah, formát a periodicitu, zůstává i nadále předmětem našeho zájmu.

Své připomínky laskavě zasílejte na e-mailovou adresu: jakub.kolda@weinholdlegal.com nebo prostřednictvím faxu na číslo +420 225 385 444 k rukám Jakuba Koldy, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení.